

Ωριαίο διαγώνισμα στην ενότητα 7: Ένας στοργικός ηγέτης

Ἄπαντες ἐπιστάμεθα ὅτι Ἀγησίλαος, ὅπου ᾤετο τὴν πατρίδα τι ὠφελήσειν, οὐ πόνων ὑφίετο, οὐ κινδύνων ἀφίστατο, οὐ χρημάτων ἐφείδετο, οὐ σῶμα, οὐ γῆρας προύφασίζετο, ἀλλὰ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ τοῦτο ἔργον ἐνόμιζε, τὸ τοὺς ἀρχομένους ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ ποιεῖν. Ἐν τοῖς μεγίστοις δὲ ὠφελήμασι τῆς πατρίδος καὶ τότε ἐγὼ τίθημι αὐτοῦ, ὅτι δυνατώτατος ὢν ἐν τῇ πόλει φανερός ἦν μάλιστα τοῖς νόμοις λατρεύων. Τίς γὰρ ἂν ἠθέλησεν ἀπειθεῖν ὀρῶν τὸν βασιλέα πειθόμενον; [...] Ὅς καὶ πρὸς τοὺς διαφόρους ἐν τῇ πόλει ὡσπερ πατὴρ πρὸς παῖδας προσεφέρετο. Ἐλοιδορεῖτο μὲν γὰρ ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασιν, ἐτίμα δ' εἴ τι καλὸν πράττειεν, παρίστατο δ' εἴ τις συμφορὰ συμβαίνοι, ἐχθρὸν μὲν οὐδένα ἠγούμενος πολίτην, ἐπαινεῖν δὲ πάντας ἐθέλων, σῶζεσθαι δὲ πάντας κέρδος νομίζων, ζημίαν δὲ τιθεὶς εἰ καὶ ὁ μικροῦ ἄξιος ἀπόλοιτο.

Ξενοφῶν, Ἀγησίλαος 7.1-3

Επίκεντρο του διαγωνίσματος οι ερωτήσεις που υπάρχουν στο διδακτικό εγχειρίδιο

1. Τι θεωρούσε καθήκον του σωστού πολιτικού ο Αγησίλαος σύμφωνα με τον Ξενοφώντα;
2. Πώς συμπεριφερόταν ο Αγησίλαος στους συμπολίτες του; Τι είδους σχέση επιδίωκε να δημιουργήσει μαζί τους;
3. Θα μπορούσε ο Αγησίλαος να χαρακτηριστεί, εκτός από ηγέτης, και «παιδαγωγός»; Ποια στοιχεία του κειμένου μπορούν να στηρίξουν αυτόν τον χαρακτηρισμό;

Στάδιο 1^ο

Επισημαίνουμε στα παιδιά ότι θα γράψουν διαγώνισμα πάνω στην συγκεκριμένη ενότητα. Τους λέμε ότι για να προετοιμαστούν καλό είναι να μελετήσουν

- ξανά το κείμενο και τη μετάφραση του σχολικού βιβλίου. Τους δίνουμε την μετάφραση επειδή στις φετινές Οδηγίες για την διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στο Γυμνάσιο, διαβάζουμε: «θεωρώντας ότι το κείμενο είναι

Το διαγώνισμα αντλεί από το διδακτικό σενάριο «Ηγέτες του χθες και του σήμερα» του
Θεόδωρου Στάμου – δημοσιευμένο στον Πρωτέα

δύσκολο να προσπελαστεί από το πρωτότυπο, δίνεται από τον εκπαιδευτικό
στους/στις μαθητές/τριες μετάφραση όσο γίνεται πιο πιστή».

- Τους παρακάτω μαθησιακούς πόρους. Αυτούς τους δίνουμε για προετοιμασία. Οι μαθητές θα μελετήσουν απλώς το περιεχόμενό τους – θα πρέπει να ξέρουν το θέμα και τις βασικές ιδέες σε καθέναν από αυτούς.

01. Θουκυδίδης, Ιστορία, Β' 65. 8-9

Η αιτία ήταν πως εκείνος (ο **Περικλής**), επειδή είχε μεγάλη επιρροή από το αξίωμά του και την ισχυρή του διάνοια, και ήταν φως φανερό σε όλους πως δεν μπορούσε να διαφθαρεί με χρήματα, συγκρατούσε το πλήθος χωρίς να τους αφαιρέσει την ελευθερία τους, και δεν άφηνε να τον παρασύρουν αυτοί, παρά τους οδηγούσε ο ίδιος, επειδή δεν κέρδιζε τη δύναμή του με άπρεπα μέσα και με ρητορεία που κολάκευε τις ορμές τους, αλλά μπορούσε, από την μεγάλη εκτίμηση που του είχαν να τους εναντιωθεί και να προκαλέσει και την οργή τους ακόμα. Όταν λοιπόν καταλάβαινε πως παραγίνονταν τολμηροί από ανίερη περηφάνεια ενώ η κατάσταση δεν ήταν κατάλληλη, τους χτυπούσε με τα λόγια και τους έκανε να φοβούνται, κι όποτε πάλι τους έβλεπε παραφοβισμένους χωρίς λόγο, τους ξανάδινε το θάρρος τους. Έτσι, στον καιρό του ονομαζόταν το πολίτευμα δημοκρατία, στ' αλήθεια όμως εξουσίαζε ο ανώτερος άντρας απ' όλους».

Μετάφραση, Ε. Λαμπρίδη

02. Αρριανός, Αλεξάνδρου Ανάβασις Ζ, 28

Ο **Αλέξανδρος**... έζησε τριάντα δύο χρόνια και οκτώ μήνες. Βασίλεψε δώδεκα χρόνια και οκτώ μήνες. Ξεχώριζε για τη φυσική ωραιότητα, την εργατικότητα, την εξυπνάδα, τη γενναιότητα, την ευσέβειά του, την αγάπη που έτρεφε για τις τιμές και την περιφρόνηση που έδειχνε στους κινδύνους. Εγκρατέστατος στις σωματικές απολαύσεις, ήταν ιδιαίτερα άπληστος για τους επαίνους. Μπορούσε να διακρίνει το σωστό, όταν ακόμη δεν είχε στοιχεία, αλλά και να βγάξει συμπεράσματα από τα γεγονότα που παρατηρούσε. Ήταν εξαιρετος στρατηγός· μπορούσε θαυμάσια να παρατάξει τη στρατιά του, να την εξοπλίσει και να την οργανώσει. Η παλικαριά του τον βοηθούσε να εξυψώνει το ηθικό των στρατιωτών του, να τους εμπνέει εμπιστοσύνη και με την αφοβία του να εξαφανίζει τους δικούς τους φόβους. Σεβόταν ιδιαίτερα τις συνθήκες και ήταν αδιάφορος.

Μετ. Δ. Μόσχου

(από το σχολικό βιβλίο της Αρχαίας Ιστορίας Α' Γυμνασίου)

03. Θουκυδίδης, Ιστορία, Α' 138.

Ο **Θεμιστοκλής**, αλήθεια, ήταν προικισμένος απ' τη φύση με εξαιρετικά χαρίσματα και γι' αυτό άξιζε, περισσότερο από κάθε άλλον, το μεγαλύτερο θαυμασμό. Χάρη στην έμφυτη οξυδέρκειά του, και χωρίς να ενισχύεται καθόλου ούτε από προηγούμενη μελέτη ούτε από κατοπινή πείρα, ήταν σε θέση και για τα καθημερινά ζητήματα να βρει, σ' ελάχιστο χρόνο, την καλύτερη λύση και για κείνα που επρόκειτο να συμβούν στο μακρινό μέλλον να κάμει την καλύτερη πρόβλεψη. Είχε την ικανότητα να δίνει εξηγήσεις για τις υποθέσεις που κιόλας διαχειριζόταν, αλλά και για κείνες με τις οποίες δεν είχε ακόμη καταπιαστεί ήταν σε θέση να κρίνει σωστά' το καλό ή το κακό, που κρυβόταν ακόμη στο άγνωστο μέλλον, μπορούσε να το προβλέψει πολύ καθαρά. Συγκεφαλαιωτικά λέω πως, χάρη στα φυσικά του χαρίσματα και στον ελάχιστο χρόνο που χρειαζόταν για να μελετήσει ένα ζήτημα, αναδείχτηκε άριστος στο να αυτοσχεδιάζει σε κάθε περίπτωση τα όσα έπρεπε να γίνουν.

Μετάφραση Α. Γεωργοπαπαδάκος

04. Εμείς οι ταπεινοί (στίχοι τραγουδιού) <https://video.link/w/FCT9b> (υπερσύνδεση του safe YouTube)

Μη μας περιφρονάς, μη μας περιφρονάς
γράψε, βρε ιστορία, δυο λόγια και για μάς.

Γράψε για μάς τους ταπεινούς
και τους ανώνυμους της πλάσης
σκαλί είμαστε για τους τρανούς
οι θεατές στις παρελάσεις.

Αν δεν υπήρχαμε εμείς
πώς θα ξεχώριζαν οι άλλοι;
Αν δεν υπήρχαν οι μικροί
πώς θα υπήρχαν οι μεγάλοι;

Μη μας περιφρονάς, μη μας περιφρονάς γράψε,
βρε ιστορία, δυο λόγια και για μάς.

Αρνήσου το αν μπορείς

Το διαγώνισμα αντλεί από το διδακτικό σενάριο «Ηγέτες του χθες και του σήμερα» του
Θεόδωρου Στάμου – δημοσιευμένο στον Πρωτέα

αρνήσου το αν μπορείς
από την ίδια λάσπη
πλαστήκαμε κι εμείς.

Για μάς δεν νοιάζεται κανείς
είμαστε τ' άγραφο το χιόνι
μας ξέρουν πέντε συγγενείς
η μάνα μας και οι γειτόνοι.

Στίχοι: Σώτια Τσώτου Μουσική: Κώστας Χατζής

Στάδιο 2

Διαγώνισμα

Ερωτήσεις

1η

Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα, απαντώντας στις ερωτήσεις της 1ης στήλης. Η 2η στήλη (παράθεμα αρχαίου κειμένου) να συμπληρωθεί με αντιγραφή-επικόλληση του αντίστοιχου χωρίου από [το κείμενο της ενότητας](#), όπως το βλέπετε στο Ψηφιακό Σχολείο. Η 3η στήλη (χαρακτηρισμός Αγησίλαου-επίθετα νέας ελληνικής) να συμπληρωθεί μόνο με επίθετα της νέας ελληνικής, αν είναι δυνατόν, με βάση το αντίστοιχο χωρίο που έχετε συμπληρώσει στη 2η στήλη.

Ερωτήσεις	Παράθεμα αρχαίου κειμένου	Χαρακτηρισμός Αγησίλαου επίθετα ν. ελληνικής
Πώς έδειχνε ο Αγησίλαος την αγάπη του για την πατρίδα;	A.	
	B.	
	Γ.	
	Δ.	
Τι θεωρούσε ο Αγησίλαος έργο του καλού βασιλιά;		
Ποια θεωρεί ο Ξενοφώντας ως τη μεγαλύτερη υπηρεσία του Αγησίλαου προς την πατρίδα;		
Πώς συμπεριφερόταν ο Αγησίλαος στους συμπολίτες του και με τι τον παρομοιάζει ο Ξενοφών;	A.	
	B.	
	Γ.	
	Δ.	
Τι θεωρούσε κέρδος και ζημιά ο Αγησίλαος;		

(6 μονάδες)

2η

Με βάση τα κείμενα που σας δόθηκαν για μελέτη:

A. ποιο είναι το σημαντικότερο προτέρημα καθενός από τους ηγέτες που αναφέρονται στα αποσπάσματα

Περικλής	
Αλέξανδρος	
Θεμιστοκλής	

5 μονάδες

B. να συγκρίνετε τις αρετές των ηγετών που αναφέρονται στα κείμενα, ώστε να διαπιστώσετε τις ομοιότητες και τις διαφορές που παρουσιάζουν. Γράψτε μια παράγραφο 80 – 100 λέξεων

5 μονάδες

3η

Με βάση το νόημα των στίχων του τραγουδιού που σας δόθηκαν για μελέτη να γράψετε μία παράγραφο ξεκινώντας:

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι μεγάλοι ηγέτες αφήνουν σημαντικό αποτύπωμα στην Ιστορία. Όλοι θεωρούμε πως χωρίς αυτούς ο κόσμος μας θα ήταν διαφορετικός. Αλήθεια όμως σκέφτηκε ποτέ κανείς ποιος είναι ο ρόλος και των απλών ανθρώπων; ...

4 μονάδες